

Decizia nr.2 din 6 ianuarie 2011 a ÎCCJ – SCAF

- excepție de nelegalitate;

- sunt nelegale dispozițiile art.3 alin.(2) din H.G. nr.977/2003.

I. Circumstanțele cauzei.

1. Obiectul acțiunii.

Prin cererea înregistrată la 03.10.2009 pe rolul Judecătoriei Cluj-Napoca, reclamanta Societatea Română de Radiodifuziune a solicitat, în contradictoriu cu pârâta S.C. AMFP S.R.L., obligarea acesteia din urmă la plata sumei de 476,55 lei reprezentând taxa pentru serviciul public de radiodifuziune, în cuantum de 270 lei, și penalități în cuantum de 206,55 lei pentru factura nr.6968595 din 18.04.2006, precum și la plata cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii sale, reclamanta a arătat că, în temeiul art.40 din Legea nr.41/1994, cu modificările ulterioare, și ale H.G. nr. 977/2003, a fost instituită obligația tuturor persoanelor juridice de a achita taxa pentru serviciul public de radiodifuziune, neavând relevanță faptul că acestea sunt sau nu deținătoare de receptoare radio/TV.

Prin întâmpinarea depusă în cauză, pârâta S.C. AMFP S.R.L. a invocat excepția prescrierii debitului pretins, iar, pe fond, a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată, arătând că nu deține aparat radio, iar, pe de altă parte, factura nr.6968595 din 18.04.2006 nu prezintă ștampila unității pretins debitoare, nici semnătura de primire.

Prin Încheierea din data de 17 mai 2010, Judecătoria Cluj-Napoca a ridicat din oficiu excepția de nelegalitate a dispozițiilor art.3 alin.(2) din H.G. nr.977/2003, apreciind că aceste dispoziții sunt nelegale în măsura în care exced prevederilor art.40 din Legea nr.41/1994 și impun în sarcina persoanelor juridice obligația de a achita o taxă lunară pentru serviciul de radiodifuziune, indiferent dacă beneficiază sau nu de serviciul prestat.

2. Hotărârea instanței de fond.

Prin Sentința civilă nr. 317 din data de 20 septembrie 2010, Curtea de Apel Cluj - Secția Comercială, Contencios Administrativ și Fiscal, investită prin încheierea sus-menționată cu soluționarea excepției ridicate de Judecătoria Cluj-Napoca, a admis excepția de nelegalitate a dispozițiilor art.3 alin.(2) din H.G. nr. 977/2003.

În cauză a fost introdus Guvernul României, în conformitate cu dispozițiile art.4 alin.(2) din Legea nr.554/2004, ca emitent al actului ce face obiectul excepției de nelegalitate.

3. Motivele de fapt și de drept care au stat la baza formării convingerii instanței.

Instanța de fond a reținut că textul art.40 alin.(3) din Legea nr.41/ 1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune, așa cum a fost modificat de Legea nr.533 din 11 decembrie 2003 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.71/2003, arată că „persoanele juridice cu sediul în România, inclusiv filialele, sucursalele, agențiile și reprezentanțele acestora, precum și reprezentanțele din România ale persoanelor juridice străine, au obligația să plătească o taxă pentru serviciul public de radiodifuziune și o taxă pentru serviciul public de televiziune, în calitate de beneficiari ai acestor servicii”.

Legea nr.41/1994 instituie categorii de persoane scutite de la plata taxei lunare pentru serviciul public de radiodifuziune și pentru serviciul public de televiziune, arătând că alte scutiri de la plata taxei lunare pentru serviciul public de radiodifuziune și pentru serviciul public de televiziune decât cele prevăzute prin prezenta lege pot fi stabilite prin hotărâre a Guvernului, în speță H.G. nr. 977/2003.

Prima instanță a evocat deciziile Curții Constituționale care au analizat constituționalitatea prevederilor art.40 alin.(3) din Legea nr.41/1994, dispunând în sensul constatării constituționalității acestui text normativ, câtă vreme interpretarea oficială făcută de Parlament în activitatea de legiferare a vizat noțiunea de beneficiar al acestor servicii publice, în sensul gramatical și obligația prevăzută de text este doar în sarcina persoanelor juridice care beneficiază, în diferite modalități, de serviciile publice respective.

A arătat Curtea că „beneficiarul” a fost definit ca fiind o persoană, o colectivitate sau o instituție care are folos din ceva; destinat al unor bunuri materiale sau al unor servicii; persoană fizică sau juridică în folosul căreia se realizează o acțiune; cel care beneficiază de ceva; persoană, instituție etc. pentru care se face o lucrare; cel care beneficiază de ceva; persoană, întreprindere, instituție pentru care se execută o lucrare, se prestează diferite servicii.

Conform prevederilor art.3 din H.G. nr.977/2003, persoanele juridice cu sediul în România, care se încadrează în categoria micro-întreprinderilor au obligația sa plătească pentru sediul social o taxa lunară pentru serviciul public de radiodifuziune.

Persoanele juridice cu sediul în România, inclusiv filialele acestora, precum și sucursalele și celelalte subunități ale lor fără personalitate juridică și sucursalele sau reprezentantele din România ale persoanelor juridice străine, au obligația sa plătească o taxa lunară pentru serviciul public de radiodifuziune conform art.3 alin.2 din același act normativ, cu excepția celor care și-au suspendat activitatea, potrivit prevederilor legale.

Analizând modificările aduse H.G. nr.977/2003 privind taxa pentru serviciul public de radiodifuziune prin H.G. nr. 1.012 din 9 septembrie 2009 pentru modificarea și completarea H.G. nr.977/2003 privind taxa pentru serviciul public de radiodifuziune, publicată în Monitorul Oficial nr. 695 din 15 octombrie 2009, instanța de fond a concluzionat că introducerea exceptării de la plata taxei lunare de radiodifuziune pentru persoanele juridice care și-au suspendat activitatea reflectă faptul că autoritatea emitentă a admis indirect că actul îndeplinește exigențele constituționale numai în măsura în care subiectele pot fi circumscrise sferei beneficiarilor.

Decizia autorității de a suspenda obligația de achitare a taxei pentru perioada de suspendare a activității în condițiile legii confirmă că aceasta admite că achitarea taxei presupune prestarea unui serviciu, Curtea apreciind însă că Guvernul nu a corectat actul normativ până la conformarea totală a acestuia cu dispozițiile legale ale art.40 din Legea nr.41/1994.

A arătat instanța de fond că interpretarea gramaticală a noțiunii de beneficiar, include persoanele fizice sau juridice în folosul cărora se prestează efectiv cele două servicii publice.

Dreptul la informare al acestor entități, invocat de pârât prin întâmpinare, nu poate fi transformat într-o obligație de a susține serviciile publice prin instituirea de taxe ce ar trebui plătite indiferent dacă acțiunea de informare ajunge sau nu la contribuabil.

Persoana în favoarea căreia s-a instituit dreptul nu poate fi obligată să susțină prin contribuția personală activitatea unui serviciu public iar dreptul său constituțional la informare nu poate fi transformat într-o obligație de a achita o taxă fără o justificare obiectivă.

Curtea a arătat că dispozițiile legale de rang superior au fost interpretate în sensul că această taxă incumbă numai beneficiarilor serviciilor publice, noțiunea de beneficiar fiind atribuită, atât în interpretarea oficială, cât și în interpretarea gramaticală, logică și sistematică, numai subiectelor care sunt în mod direct destinatarii acestor servicii.

În aceste condiții, prima instanță a apreciat că textul incriminat cuprins în art.3 alin.(2) din H.G. nr.977/2003, reglementează prin derogare de la dispozițiile art.40 alin.(3) din Legea nr.41/1994 și că astfel ierarhia actelor normative instituită expres prin prevederile art.4 din Legea nr.24/2000 care statuează că actele normative date în executarea legilor, ordonanțelor sau a hotărârilor Guvernului se emit în limitele și potrivit normelor care le ordonă nu a fost respectată la emiterea actului a cărui nelegalitate a fost invocată.

Curtea a respins interpretarea conform căreia oficial legiuitorul ar fi prezumat calitatea de beneficiari ai serviciului de radio și implicit de televiziune a tuturor persoanelor juridice cu sediul în România, fără a condiționa aceasta de posesia receptoarelor, instituind doar obligativitatea taxei respective fără a institui o distincție așa cum a realizat în cazul persoanelor fizice, arătând că apare ca evident că plata oricărei taxe este justificată în măsura în care se demonstrează că există o contraprestație, împrejurare care nu poate fi demonstrată prin instituirea unei prezumții cum dorește pârâtul.

4. Recursul formulat de reclamanta Societatea Română de Radiodifuziune și pârâtul Guvernul României împotriva Sentinței civile nr.317 din 20 septembrie 2010 a Curții de Apel Cluj – Secția comercială, contencios administrativ și fiscal.

Motivele de recurs sunt întemeiate pe dispozițiile art.304 pct.9 și art.304¹ Cod procedura civilă.

4.1. Recursul formulat de reclamanta Societatea Română de Radiodifuziune.

4.1.1. Instanța de fond nu a avut în vedere legalitatea prevederilor H.G. nr.977/2003 art.3 alin.(2) care au fost emise în aplicarea art.40 alin.(3) din Legea nr.41/1994, cu modificările și completările ulterioare.

Soluția instanței de fond a fost motivată prin prisma faptului că art.3 alin.(2) din H.G. nr.977/2003 impune obligativitatea plății taxei radio „fără nici un fel de distincție, dacă sunt sau nu beneficiare ale serviciului public”, prin acest aspect ignorându-se prevederile art.40 alin.(3) din Legea nr.41/1994 care stabilesc obligativitatea plății taxei radio în sarcina persoanelor juridice în calitate de beneficiari ai acestor servicii.

Legiuitorul a instituit o prezumție absolută cu privire la calitatea de beneficiar a tuturor persoanelor juridice, indiferent dacă acestea dețin sau nu receptoare radio.

Instanța de fond a omis faptul că în materia taxei pentru serviciul public de radiodifuziune noțiunea de „beneficiar” a primit alte valențe, date chiar de prevederile art.40 alin.(3) din Legea nr.41/1994.

Curtea Constituțională s-a pronunțat în sensul constituționalității prevederii care obligă la plata taxei, indiferent de deținerea sau nu de receptoare.

Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr.1930 din 2.04.2009 s-a pronunțat de asemenea, în sensul că în cazul persoanelor juridice, legea nu face deosebire între cele care dețin și cele care nu dețin receptoare radio sau Tv.

4.1.2. Interpretarea instanței de fond cu privire la Deciziile Curții Constituționale este lipsită de logică, deoarece dacă instanța constituțională ar fi statuat că „obligația prevăzută de text este doar în sarcina persoanelor juridice care beneficiază de serviciile respective”, soluția pronunțată ar fi fost de admitere a excepției de neconstituționalitate.

Un alt argument în sensul susținerii recursului este cel al respingerii tuturor amendamentelor și inițiativelor legislative ce propuneau modificarea legii în sensul reținut de instanța de fond, respectiv de exceptare de la plata serviciilor publice de radio și televiziune a persoanelor juridice care nu dețin receptoare radio-tv.

4.1.3. Instanța de fond nu a ținut seama de legislația comunitară în materie și de recomandările europene cu privire la taxa radio, respectiv: Protocolul de la Amsterdam anexat la Tratatul CE, Rezoluția Parlamentului European din 25.09.2008 privind concentrarea și pluralismul mass-mediei în Uniunea Europeană; Comunicarea către membrii Comisiei pentru petiții a Parlamentului privind petiția nr.0958/2005.

4.1.4. Din punct de vedere constituțional, rațiunea existenței Societății Române de Radiodifuziune, ca și fundamentul plății taxei radio își are reglementarea în dispozițiile art.31 alin.(5) din Constituția României.

4.2. Recursul formulat de pârâțul Guvernul României.

4.2.1. În accepțiunea Legii nr.41/1994 republicată, toate persoanele juridice au prezumată calitatea de beneficiar al serviciilor publice în discuție, iar dispozițiile art.63 alin.(2) din H.G. nr.977/2003 au fost emise în aplicarea și executarea legii.

4.2.1. Aceeași accepțiune a fost reținută și de Curtea Constituțională în Deciziile nr.297/2004 și nr.331/2006.

4.2.2. Temeiul existenței SRTV, SRR și fundamentul plății taxei radio-tv, se regăsesc în prevederile art.31 din Constituția României.

II. Considerentele instanței de recurs.

1. Recursurile sunt nefondate.

1.1. Potrivit art.40 alin.(3) din Legea nr.41/1994 republicată, „persoanele juridice cu sediul în România, inclusiv filialele, sucursalele, agențiile și reprezentanțele acestora, precum și reprezentanțele din România ale persoanelor juridice străine, au obligația să plătească o taxă pentru serviciul public de radiodifuziune și o taxă pentru serviciul public de televiziune, în calitate de beneficiari ai acestor servicii”.

1.2. Conform art.40 alin.(2) din Legea nr.41/1994 republicată, și persoanele fizice, în calitate de beneficiari ai aceluiași servicii, au obligația să plătească o taxă pentru serviciul public de radiodifuziune și o taxă pentru serviciul public de televiziune.

1.3. Nicăieri în cuprinsul Legii nr.41/1994 republicată nu se regăsește o definiție a noțiunii de „beneficiar”, astfel încât sensul acestei noțiuni nu poate fi decât cel comun, respectiv „cel care beneficiază de ceva” sau „autoritate, instituție, societate, etc., pentru care se face o lucrare”.

1.4. Prin Decizia nr.297/2004 a Curții Constituționale, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.40 alin.(3) din Legea nr.41/1994 a fost respinsă cu motivarea că „obligația prevăzută de text este doar în sarcina persoanelor juridice care beneficiază, în diferite modalități, de serviciile publice respective”.

1.5. Aceleași considerente au fost avute în vedere și prin pronunțarea Deciziei nr.331/2006 a Curții Constituționale.

1.5. În ceea ce privește jurisprudența Înaltei Curți în materie, se reține că prin Decizia nr.4949 din 10.11.2009 s-a constatat, pe cale de excepție, nelegalitatea dispozițiilor art.3 din H.G. nr.977/2003.

Este adevărat că prin Decizia nr.1930 din 2.04.2009, aceeași instanță a constatat legalitatea dispozițiilor art.3 alin.(1) din H.G. nr.977/2003, îmbrățișând astfel punctul de vedere al recurenților, ce nu este însă acceptat și de prezenta instanță.

1.6. Legislația comunitară și recomandările europene cu privire la taxa radio permit statelor să stabilească plata unor taxe radio-tv, indiferent de existența calității de beneficiar.

Aceasta reprezintă însă numai o opțiune a statului membru și nu o obligație.

1.7. Prin Constituția României nu s-a impus plata taxei radio-tv indiferent de existența calității de beneficiar, iar componentele dreptului la informare prevăzut de art.31 alin.(15) trebuie interpretate în favoarea cetățeanului.

2. Se constată astfel că, prevederile art.3 alin.(2) din H.G. nr.977/2003 adaugă la prevederile art.40 alin.(3) din Legea nr.41/1994, republicată, că motivele de recurs formulate împotriva sentinței de fond nu sunt întrunite, astfel încât, în temeiul 312 alin.(1) teza a II-a Cod procedura civilă și art.20 alin.(3) din Legea nr.554/2004 modificată și completată, urmează să se dispună respingerea recursurilor ca nefondate.

PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
DECIDE:

Respinge recursul formulat de recurenta-reclamantă Societatea Română de Radiodifuziune împotriva Sentinței civile nr.317 din 20 septembrie 2010 a Curții de Apel Cluj - Secția Comercială, Contencios Administrativ și Fiscal, ca nefondat.

Respinge recursul formulat de recurentul-pârât Guvernul României împotriva sentinței civile nr.317/2010 din 20 septembrie 2010 a Curții de Apel Cluj – Secția comercială, contencios administrativ și fiscal, ca nefondat.

Irevocabilă.